

زرشک Barberry

نام علمی Berberis

کلیات گیاه شناسی

زرشک درختچه ای است دارای ساقه ای خاردار که ارتفاع آن تا ۴ متر نیز می‌رسد. چوب این درخت قهوه ای، قرمز و یا زردرنگ می‌باشد. برگهای آن بیضی شکل با دندان‌های اره ای و گل‌های آنخوشه ای و زردرنگ است. شاخه های زرشک تیغ زیادی درد. میوه زرشک قرمز رنگ، گوشتی بیضوی شکل و دارای طعمی ترش است. قسمت مورد استفاده این گیاه ریشه، پوست رشه و ساقه، برگ گل و میوه آن است.

ترکیبات شیمیایی:

در تمام قسمت های این گیاه آلکالوئیدهای بربرین Berberine، اکسیاکانتین Oxyaconthine، برامین Berbamine وجود دارد. مقدر آلکالوئید در پوست ریشه زرشک بیشتر از قسمت های دیگر این گیاه است. میوه زرشک دارای حدود ۴٪ مواد قندی، ۶۵ اسید مالیک و اسید تارتاریک و مقداری صمغ می‌باشد. زرشک گونه های مختلف دارد که مهم تر از همه آن ها دو نوع است که یکی به نام زرشک بی هسته و دیگری زرشک با هسته (دارای دو هسته) میباشد.

خواص داروئی:

خواص طبی زرشک

زرشک از نظر طب قدیم ایران سرد و خشک است میوه زرشک خواص زیر را درد:

۱) قابض است

۲) تقویت کننده قلب و کبد است

۳) بواسیر خونی را درمان می کند

۴) خونریزی را برطرف می کند

۵) برای برطرف کردن بیماری های کبدی مفید است

۶) صفرا بر است

۷) دم کرده زرشک را برای برطرف کردن ناراحتی های دهان غرغره کنید.

خواص ریشه و پوست ساقه

۱) صفرا بر و مسهل است

۲) کبد را پاک و تقویت می کند

۳) اعمال دستگاه گوارش را منظم می کند

۴) سوء هاضمه را از بین می برد

۵) بی اشتهاپی را برطرف می کند

۶) برای رفع یبوست مفید است

۷) در درمان یرقان و زردی موثر است

۸) نقرس و رماتیسم را برطرف می کند

۹) خانم هائی که بین دو عادت ماهیانه خونریزی دارند باید برای برطرف کردن آن از ریشه و ساقه زرشک استفاده کنند .

۱۰) آنهائی که مبتلا به ورم طحال هستند می توانند برای معالجه از این گیاه کمک بگیرند .

۱۱) واریس را درمان می کند .

۱۲) برای معالجه بواسیر نافع است .

۱۳) برای برطرف کردن سوزش ادرار مفید است .

۱۴) فشار خون را پائین می آورد

۱۵) برای شست و شوی چشم می تواند از جوشانده ریشه و ساقه و زرشک استفاده کنید .

خواص برگ زرشک

۱- آب آوردگی بدن را برطرف می کند .

۲- اسهال های مزمن را درمان می کند .

۳- برگ زرشک دارای مقدر زیادی ویتامین C می باشد بنابراین در درمان بیماری اسکوربوت اثر مفید دارد .

۴- جویدن برگ زرشک باعث محک شدن لثه و دندان می شود .

۵- درموقع آلرژی و گلو درد ، دم کرده برگ زرشک را غرغره کنید .

طرز استفاده:

جوشانده زرشک : مقدار ۲۰-۱۰ گرم پوست ریشه یا ساقه و یا میوه زرشک را در یک لیتر آب ریخته و آن را به جوش

بیاورید سپس آن را از روی اجاق برداشته بگذارید بگذارید برای مدت ۱۰ دقیقه بماند . این جوشانده را صاف کرده و با شکر یا

عسل شیرین کنید . مقدار مصرف روزانه آن سه فنجان در فاصله بین غذاهاست .

تنطور زرشک : این تنطور را می توانید از فروشگاه های گیاهان دارویی و یا برخی از داروخانه ها خریداری کنید . مقدار

مصرف آن ۲۰-۱۰ قطره سه بار در روز می باشد .

دم کرده زرشک : مقدار ۴۰ گرم زرشک را در یک لیتر آب جوش ریخته و بگذارید مدت ۱۰ دقیقه بماند سپس آن را با شکر یا عسل مخلوط کنید . مقدار مصرف آن سه فنجان در روز و در فاصله بین غذاهاست .

مضرات :

مصرف مقدر زیاد زرشک و یا ساقه و برگ آن برای زنان حامله مناسب نیست زیرا رحم را تحریک می کند و ممکن است باعث سقط جنین شود.

منبع: <http://www.irteb.com/herbal/plantbank.htm>